

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Rio+20: status og perspektiver« (tillægsudtalelse)

(2013/C 44/11)

Ordfører: **Hans-Joachim WILMS**

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 14. november 2012 under henvisning til gennemførelsesbestemmelserne til EØSU's forretningsorden, artikel 29, punkt A, at afgive en tillægsudtalelse om:

»Rio+20: status og perspektiver«

(tillægsudtalelse).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som vedtog sin udtalelse den 22. november 2012.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 485. plenarforsamling den 12.-13. december 2012, mødet den 13. december 2012, følgende udtalelse med 152 stemmer for, og 1 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 Konklusioner

1.1.1 Slutdokumentet »The Future We Want« fra FN's konference om bæredygtig udvikling i Rio de Janeiro i år (Rio+20-konferencen) blev svagere, end EØSU havde ønsket. Der blev især ikke taget tilstrækkeligt hensyn til, hvor alvorlig krisesituationen er for vores planet. Slutdokumentet indeholder dog flere elementer, som vi også kan bygge videre på her i EU. Især skal fremhæves den globale enighed om en »grøn økonomi« som et vigtigt instrument til bæredygtig udvikling, herunder hensyntagen til den sociale dimension, og enighed om en proces, der skal føre til globale mål for bæredygtighed i tæt koordinering med millenniumudviklingsmålene.

1.1.2 EØSU noterer med tilfredshed, at civilsamfundet i høj grad blev mobiliseret før og under Rio+20-konferencen, hvilket har resulteret i mange innovative idéer og skabt nye alliancer.

1.1.3 EØSU varetog før og under Rio+20-konferencen sin rolle som formidler mellem civilsamfundet og EU-institutionerne. EØSU's bestræbelser på at fremme dialogen med civilsamfundet i og uden for Den Europæiske Union er blevet vurderet positivt af de øvrige EU-institutioner.

1.2 Anbefalinger

1.2.1 EØSU mener, at opfølgningen på Rio+20 og gennemførelsen af Rio+20-beslutningerne skal ske med inddragelse og deltagelse af civilsamfundet. Udvalget glæder sig derfor over alle de bestræbelser i den retning, der er foretaget af de andre institutioner. EØSU vil ligesom under forberedelserne til Rio+20-konferencen fortsat fremme dialogen med civilsamfundet om bæredygtighedsspørgsmål, også ved at inddrage de europæiske

civilsamfundsorganisationer og -netværk og de nationale økonomiske og sociale råd og råd for bæredygtighed.

1.2.2 EØSU vil deltage aktivt i udarbejdelsen af de globale bæredygtigheds mål ved ligesom under forberedelserne til Rio+20-konferencen at fremme dialogen med civilsamfundet i EU, men også med vores civilsamfundspartnere uden for EU. Udvalget vil især arbejde for at bringe aktører fra bæredygtighedsprocessen sammen med aktører fra millenniumudviklingsprocessen. Desuden kan EØSU på baggrund af sine erfaringer og sin sammensætning navnlig yde et bidrag til den konkrete udformning af den grønne økonomi, herunder den sociale dimension, og til civilsamfundets deltagelsesrettigheder på globalt plan.

1.2.3 EØSU glæder sig over Rådets konklusioner af 25. oktober 2012 vedrørende Rio+20, hvor der annonceres en ambitiøs opfølgning på Rio+20 med foranstaltninger, der skal gennemføres ved hjælp af Europa 2020-strategien og EU's bæredygtighedsstrategi, samt den bebudede revision af EU's bæredygtighedsstrategi. EØSU mener, at det er nødvendigt med en bred samfundsdebat om bæredygtig udvikling i EU, og vil fremover fortsat arbejde herfor.

2. EØSU's bidrag til Rio+20-konferencen

2.1 I sin udtalelse af 22. september 2011 om Kommissionens meddelelse »Rio+20: mod en grøn økonomi og bedre styring« (CESE 1386/2011) ⁽¹⁾ fremlagde EØSU som led i den interinstitutionelle beslutningsproces sine tanker om emnerne for den FN-konference for bæredygtig udvikling (Rio+20-konference), som blev afholdt i juni 2012, og vedtog en handlingsplan for

⁽¹⁾ EUT C 376 af 22.12.2011, s. 102-109.

perioden frem til Rio+20-konferencen. Målet var især at fremme den civile dialog om Rio-emner i og uden for Europa. På baggrund af udvalgets krav skal den foreliggende udtalelse gøre status over Rio+20-konferencen og pege på perspektiver for opfølgningen.

2.2 Med henblik på Rio+20-konferencen fulgte EØSU en tosporet strategi.

2.2.1 På europæisk plan har EØSU på grundlag af sin udtalelse, som blev vedtaget i september 2011, søgt en dialog med europæiske civilsamfundsorganisationer og -netværk, og udvalget arrangerede navnlig en stor konference for civilsamfundet i februar 2012. Denne konference førte til, at der blev vedtaget en række centrale krav til Rio-forhandlerne, som efterfølgende blev vedtaget af EØSU i form af en udtalelse om »EØSU's holdning til forberedelsen af FN's konference om bæredygtig udvikling (Rio+20)« (CESE 486/2012) ⁽²⁾, rettidigt inden Rådets fastlæggelse af forhandlingsmandatet i marts 2012. Hermed har EØSU varetaget sin rolle som formidler mellem det europæiske civilsamfund og EU-institutionerne.

2.2.2 Vedrørende disse spørgsmål har EØSU også parallelt hermed haft bilaterale diskussioner om Rio-emner med sine institutionelle partnere i navnlig Brasilien, Kina og Rusland. Ved et multilateralt møde i maj 2012 blev der opnået enighed om fælles centrale budskaber, som senere i Rio de Janeiro dannede grundlag for en civil dialog med repræsentanter også fra andre lande.

2.3 EØSU deltog aktivt i Rio+20-konferencen ved at afholde i alt tre velbesøgte arrangementer, to dialoger om bæredygtighedsspørgsmål arrangeret sammen med Brasiliens råd for økonomisk og social udvikling, den ene med civile repræsentanter fra Brasilien og den anden med deltagere fra alle BRIC-landene, og desuden et arrangement i EU-pavillonen om modeller for civil deltagelse, hvori også Kommissionens formand deltog. Ved Rio+20-konferencen var EØSU-delegationens medlemmer en integreret del af EU-delegationen, hvilket førte til et stærkt ønske om et øget interinstitutionelt samarbejde, også vedrørende opfølgningen på Rio.

3. EØSU's vurdering af Rio+20-konferencen

3.1 EØSU noterer med tilfredshed, at slutdokumentet »The Future We Want« fra FN's konference om bæredygtighed i Rio de Janeiro i år (Rio+20-konferencen) bekræfter den globale forpligtelse til bæredygtig udvikling i dens økologiske, sociale og økonomiske dimension. Men EØSU beklager, at forhand-

lingsresultatet som helhed ikke blev så forpligtende, som det var ønsket af civilsamfundet og også af EØSU i udvalgets udtalelser. Der blev især ikke taget tilstrækkeligt hensyn til, hvor alvorlig situationen er for vores planet. EØSU beklager, at slutteksten ikke nævner grænserne for belastningen af vores planet.

3.2 Samtidig har Rio+20-konferencen imidlertid bevirket en bred mobilisering af civilsamfundet, som går langt ud over det, der blev forhandlet blandt politikerne. Denne mobilisering skal nu som opfølgning på Rio udnyttes til at fremskynde og videreudvikle de processer, der er påbegyndt i Rio. Rio var nemlig ikke kun et møde mellem toppolitikere, Rio var også et mødested for mange engagerede og kreative personer, som utrætteligt opfordrer til et paradigmeskift i vores økonomiske adfærd eller igangsætter og fremlægger utallige konkrete initiativer for omstillingen.

3.3 Slutdokumentet indeholder imidlertid adskillige elementer, som vi også kan bygge videre på her i EU. Især skal fremhæves den globale enighed om en »grøn økonomi« som et vigtigt instrument til bæredygtig udvikling, herunder hensyntagen til den sociale dimension, og enighed om en proces, der skal føre til globale mål for bæredygtighed i tæt koordinering med millenniumudviklingsmålene.

3.4 Desuden kan der vedrørende EØSU's centrale ønsker under forberedelserne til Rio+20-konferencen siges følgende om slutdokumentet:

3.4.1 En vigtig prioritering for EØSU i forbindelse med Rio+20 var fattigdomsbekæmpelse. Udvalget støttede adgang til tilstrækkelige fødevarer, rent vand og bæredygtig energi. Dette område spiller en stor rolle i slutdokumentet, selv om mange mener, at spørgsmålet om finansieringsmuligheder ikke er blevet tilstrækkeligt afklaret. Millenniumudviklingsmålene og forpligtelserne blev bekræftet. Udvalget kritiserer dog, at der ikke er nok fokus på kvinders rettigheder.

3.4.2 En yderligere prioritering fra EØSU's side for Rio+20 var den sociale dimension af omstillingen. EØSU gik ind for en fair overgang til en mere bæredygtig økonomi og glæder sig derfor over, at dette for første gang er nævnt i en FN-tekst. I slutdokumentet noterer EØSU ligeledes med tilfredshed følgende elementer: anerkendelse af arbejdsmarkedets parter og især arbejdstagerne som aktive deltagere i omstillingen, bekræftelse af godt arbejde, ligestilling mellem kønnene, anerkendelse af uddannelse og videreuddannelse og positiv omtale af den rolle, som de sociale minimumsstandarder kan spille.

⁽²⁾ EUT C 143 af 22.5.2012, s. 39-42.

3.4.3 EØSU har før Rio+20 og også under selve konferencen gentagne gange understreget nødvendigheden af en effektiv inddragelse af civilsamfundet. Rio-teksten indeholder her nogle positive fremskridt. EØSU havde dog ønsket, at de generelle formuleringer var blevet konkretiseret, f.eks. at *multiinteressent-fora* som økonomiske og sociale råd bliver inddraget i udviklingen af nationale politikker for bæredygtig økonomi. Hvad angår et yderligere krav, som EØSU også havde medtaget under styringspørgsmålene, nemlig indførelsen af en ombudsmandsinstans for kommende generationer, som skal pege på de langsigtede perspektiver, som er nødvendige for en bæredygtig politik, anmodede konferencen FN's generalsekretær om en yderligere analyse.

3.4.4 Med hensyn til sine yderligere centrale punkter glæder EØSU sig over enigheden om en tiårig ramme for bæredygtige forbrugs- og produktionsmønstre, omtalen af princippet om ressourceeffektivitet, annonceringen af, at BNP skal suppleres med yderligere indikatorer, og anerkendelsen af virksomhedernes rolle.

4. Opfølgning af Rio+20 på FN- og EU-plan

4.1 EØSU er overbevist om, at Rio+20-konferencens succes først vil vise sig, når de beslutninger, der er truffet i Rio, og de igangsatte processer, er ført ud i livet. Udvalget mener, at dette skal ske med inddragelse og aktiv deltagelse af civilsamfundet.

4.2 Ved indledningen af FN's Generalforsamling i år i New York har man startet processerne for at oprette et politisk forum på højt niveau for integrering af de tre dimensioner af bæredygtig udvikling og fastlæggelse af globale bæredygtigheds-mål. Set fra EØSU's synspunkt skal det understreges, at inddragelsen af civilsamfundet i disse processer trods ret positive formuleringer i slutdokumentet fra Rio+20 endnu ikke kan betegnes som tilfredsstillende.

4.3 Hvad formuleringen af bæredygtighedsmål angår, er fokus for øjeblikket især rettet mod proceduruspørgsmål, ikke kun vedrørende mulighederne for at inddrage civilsamfundet, men også vedrørende sammenhængen med den allerede påbegyndte proces om udviklingsdagsordenen efter 2015 og den nystartede proces om bæredygtighedsmålene. Slutdokumentet fra Rio+20 taler om, at det er nødvendigt at sammenkoble de to processer, men de respektive aktører skal først finde sig selv.

4.4 EØSU afholdt allerede i juli 2012 et større arrangement for civilsamfundet for at overføre resultaterne fra Rio til Bruxelles. Det stod her klart, at udviklingen af bæredygtighedsmålene anses for et centralt emne for opfølgningen af Rio, og at der er behov for en samfundsmæssig debat. Tilsvarende klart var

deltagernes krav om, at processen med at fastlægge bæredygtighedsmålene og revisionen af millenniumudviklingsmålene skal sammenkobles fra begyndelsen af, hvis man efter 2015 skal have en tværgående udviklingsagenda. Desuden blev det gentagne gange understreget ved dette arrangement og ved andre civile arrangementer som opfølgning på Rio, at vi her i EU skal gøre det, som vi krævede i Rio. EØSU er derfor overbevist om, at det er nødvendigt at undersøge, om EU's grundlæggende strategier overholder EU's krav fra Rio+20, både vedrørende Europa 2020-strategien med hensyn til dens bæredygtighedsdimension og EU's bæredygtighedsstrategi.

4.5 I interinstitutionelle drøftelser, som EØSU har arrangeret som opfølgning på Rio+20, har der vist sig en klar vilje til samarbejde og også til at inddrage civilsamfundet.

4.6 EØSU glæder sig over den offentlige onlinehøring, som Kommissionen har iværksat som forberedelse af en meddelelse, der forventes i foråret 2013, om opfølgningen på Rio+20, og EØSU vil supplere denne med fælles arrangementer. Ligeledes i foråret 2013 ventes der en meddelelse fra Kommissionen vedrørende udviklingsdagsordenen efter 2015. I EØSU er en udtalelse om dette emne under udarbejdelse. De mere miljørelaterede aspekter af Rio skal ifølge den ansvarlige kommissær gennemføres i det syvende miljøhandlingsprogram, som er planlagt til offentliggørelse inden årets udgang.

4.7 EØSU glæder sig over de konklusioner vedrørende Rio+20, som blev vedtaget i Rådet for Den Europæiske Union den 25. oktober 2012, navnlig understregningen af, at det er nødvendigt at inddrage civilsamfundet. EØSU glæder sig desuden over, at man stiller en ambitiøs opfølgning af Rio+20 på basis af Europa 2020-strategien og EU's bæredygtighedsstrategi i udsigt. Vedrørende den sidstnævnte noterer EØSU med tilfredshed, at den skal revideres på baggrund af resultaterne fra Rio. Dette var et krav, som EØSU fremsatte i sin udtalelse af 21. september 2011.

5. EØSU's rolle i processen efter Rio

5.1 Både civilsamfundets aktører og de øvrige EU-institutioner har ytret ønske om, at EØSU fortsat deltager aktivt i opfølgningen på Rio+20-konferencen.

5.2 EØSU kan her yde et bidrag, idet det forsat er et forum for en samfundsdialog om bæredygtighedsspørgsmål og fungerer som formidler mellem civilsamfundet og EU's institutioner, også ved at inddrage de europæiske civilsamfundsorganisationer og -netværk og de nationale økonomiske og sociale råd og råd for bæredygtighed.

5.3 EØSU kan på baggrund af sine erfaringer især yde et bidrag til spørgsmål om strukturen af civilsamfundets deltagelse, f.eks. vedrørende konkrete rettigheder til information, høring og indflydelse.

5.4 EØSU er den eneste EU-institution, som har oprettet et specifikt organ for bæredygtig udvikling for at tage højde for emnets tværgående karakter. Dette er i dag efter Rio mere aktuelt end nogensinde. Vedrørende spørgsmål om »grøn økonomi« kan EØSU qua sin sammensætning stille konkrete forslag til, hvilke rammebetingelser der skal skabes. Især kan EØSU også bidrage til at konkretisere den sociale dimension af en bæredygtig udvikling, idet der skal udarbejdes operatio-

nelle forslag til en fair overgang til en bæredygtig udvikling. Et område af opfølgingsprocessen efter Rio+20, hvor der er et stærkt ønske om, at EØSU skal bidrage, er udarbejdelsen af de globale bæredygtigheds mål. EØSU kan her ligesom under forberedelserne til Rio+20-konferencen spille en vigtig rolle med hensyn til at fremme dialogen med civilsamfundet i EU, men også med sine civile partnere uden for EU.

5.5 EØSU mener, det er nødvendigt med en bred debat i civilsamfundet i EU om bæredygtig udvikling, og vil fremover fortsat arbejde herfor, navnlig hvad angår de Rio-relevante aspekter af Europa 2020-strategien og revisionen af EU's bæredygtighedsstrategi.

Bruxelles, den 13. december 2012

Staffan NILSSON

*Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg*
